

ArkivsakID.: 10/8485

Arkivkode: FA-K20

Larvik
kommune

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
006/11	Næring-, miljø- og teknikkomiteen	09.03.2011
034/11	Kommunestyret	23.03.2011

HØRING OM NOU 2010:10 TILPASSING TIL EIT KLIMA I ENDRING

RÅDMANNENS FORSLAG TIL VEDTAK:

Larvik kommune tar NOU 2010: 10 Tilpassing til eit klima i endring til orientering.

09.03.2011 Næring-, miljø- og teknikkomiteen

Møtebehandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

NMT-006/11 Vedtak:

Larvik kommune tar NOU 2010: 10 Tilpassing til eit klima i endring til orientering.

23.03.2011 Kommunestyret

Møtebehandling:

Mona Aurvoll foreslo at saken oversendes klimarådet til orientering.

Hallstein Bast framsatte følgende forslag:

NOU 2010:10 "Tilpasning til et klima i endring" er et godt utgangspunkt for en enhetlig nasjonal politikk på området, og Larvik kommune støtter prinsippene for klimatilpasning som beskrevet i utredningen.

Det ble votert alternativt mellom næring-, miljø- og teknikkomiteens innstilling og Hallstein Basts forslag.

Hallstein Basts forslag ble vedtatt med 18 mot 17 stemmer.

18 = V, SV, Sp., LL, Ap., Kr.F.

17 = H, Frp., 1 Up

Det ble ikke votert særskilt over Mona Aurvolls forslag, men enighet om at saken oversendes klimarådet til orientering.

KST-034/11 Vedtak:

NOU 2010:10 "Tilpasning til et klima i endring" er et godt utgangspunkt for en enhetlig nasjonal politikk på området, og Larvik kommune støtter prinsippene for klimatilpasning som beskrevet i utredningen.

SAKSBEHANDLER: Rådgiver Bjørn Evensen

SAMMENDRAG:

Miljøverndepartementet har sendt NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring på høring. Departementet ønsker eventuelle synspunkter på utredningen innen 17. mars 2011.

Det er et stort og omfattende arbeid som er lagt ned mht klimatilpassning. I utredningen er pekt på flere strategier for klimatilpassning for forskjellige sektorer og forvaltningsnivå. Det er viktig at dette er satt i fokus. Det synes ikke å være særlige forhold som det er aktuelt for kommunen å uttale seg om. For kommunen er det primært de lokale utfordringene som er aktuelle.

HANDLINGSROM:

- Plan og bygningsloven
- Lov om kommunal beredskapsplikt
- KOU 1:2009 klima og energiplan
- Kommuneplanens arealdel 2010-2022
- Risiko og sårbarhetsanalyse for Kommuneplanens arealdel 2010-2022

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring er lagt fram av et utvalg nedsatt for å gjennomføre en bredt anlagt offentlig utredning om Norges sårbarhet og tilpasningsbehov som følge av klimaendringene.

Utredningen har som mål å bidra til bærekraftig utvikling gjennom økt kunnskap om hva klimaendringene betyr for Norge, og gi råd om hvordan myndigheter og andre best kan gå fram for å forebygge negative virkninger av disse endringene på mennesker, samfunn og miljø. Utredningen skal også belyse muligheter for økt verdiskapning som følge av klimaendringene, og gi råd om hvordan samfunnet best kan utnytte slike muligheter. Det har

vært lagt til grunn for arbeidet at nærmere virkemiddelvurdering vil utføres av myndighetene etter at oppdraget er avsluttet.

Utredningen er tilgjengelig på www.regjeringen.no/klimatilpasninghoering.

Det er på følgende nettsider lagt ut mye informasjon om de utfordringene som samfunnet ikke minst kommunene står overfor:

<http://www.klimakommune.no/>

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/tema/klima.html?id=1307>

MILJØFAKTORER:

Saken dreier seg om å få til et mer robust samfunn – herunder på miljøsidene .
<file:///A:\r4\intra\kvalitet\Felles\1.3.2Miljopolicy.doc>

ØKONOMISKE KONSEKVENSER:

Klimatilpasning i kommunene vil kunne koste betydelige beløp. I utredningen er det foreslått å styrke hensynet til klimaendringer i plansystemet med en øremerket ordning for å styrke plankapasitet og plankompetanse i kommunene, og anslår kostnadene til 250–300 mill. kr årlig for å dekke kommunenes behov for personell, kartressurser, kartlegging og innhenting av annet plangrunnlag.

Kostnader til gjennomføring av eventuelle klimatilpasningstiltak kan ikke ses er beregnet. Dette er naturlig da vi ikke har store nok kunnskaper om dette. På enkelte områder finnes det ordninger – f. eks administrerer NVE ordning med tilskudd til ras og skredsikring. Her synes å være behov for vesentlig styrking ut fra dagens situasjon. Utvalgets forslag om gjennomgang av tilstand til bygg og anlegg, styrking av skred og flomsikring m.m vil formentlig kunne føre til økte muligheter for å dekke opp det utvalget kaller "tilpassningsunderskudd"

Rådmannen forutsetter at arbeidet følges opp og at kommunene får nødvendig økonomisk og faglig bistand til å kartlegge og gjennomføre klimatilpasninger.

KONSEKVENSER FOR NÆRMERE DEFINERTE GRUPPER (barn og unge, eldre, funksjonshemmede)

Arbeidet har betydning for alle grupper

ALTERNATIVE LØSNINGER:

Det synes ikke å være noe alternativ til å tilpasse samfunnet til de klimaendringer som forventes. Hvilke tilpasninger som må gjøres må utredes nærmere når nødvendig kunnskapsgrunnlag foreligger.

VURDERINGER OG KONSEKVENSER:

havstigning.”

Kommunal beredskapsplikt

Fra 1.januar 2010 er kommunen pålagt beredskapsplikt gjennom lov 17.juli 1953 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret. Hensikten er å se samfunnssikkerhet i et helhetlig perspektiv, både ut fra ulike sektorer og kommunens ulike roller. Gjennom beredskapsplikten stilles det krav om en helhetlig ROS-analyse. På bakgrunn av analysen skal det utarbeides en beredskapsplan. Dette arbeidet skal ses i sammenheng med øvrig planlegging og planprosesser etter PBL. Etter loven plikter kommunen å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe, herunder hendelser som kan skje på grunn av et endret klima.

Klimatilpasning handler primært om å forebygge skadevirkninger av et endret klima, dette gjelder både for naturutløste hendelser og gradvise endringer. Men det handler også om å planlegge for å begrense skader og håndtere kriser. Og sist, men ikke minst handler det om å se på muligheter for å dra nytte av positive effekter. Å utarbeide ROS-analyser vil bli enda viktigere i årene som kommer. Grunnen til det er at klimaendringene vil forsterke naturkreftene som kan gi økt risiko og sårbarhet i forhold til både eksisterende og ny bebyggelse.

Utredningen peker på at kommunene har et stort ansvar. Kommunen er ansvarlig for arealplanlegging og arealforvaltning i kommunen og er byggesaksmyndighet. Kommunen er ansvarlig for samfunnssikkerhet og beredskap på lokalt nivå og skal utarbeide ROS analyser knyttet til beredskap og utarbeidelse av planer- herunder vurdere klimautfordringer og sårbarhet.

Ved utarbeidelse av kommuneplanens arealdel 2010-2011 ble det laget egen ROS analyse hvor også klimautfordringene ble omtalt . Dette er i det store og det hele de forhold som også omtales i NOU'en :

Naturutløste hendelser

Omkostningene ved å bygge opp igjen bygninger og infrastruktur etter slike hendelser kan bli svært store, både for kommunen, private og andre berørte parter. De naturutløste hendelsene kan medføre fare for liv og helse, og forårsake store materielle ødeleggelser,

- **Overvannshåndtering:** Oversvømmes et område etter store nedbørmengder, kan kommunen få regresskrav fra forsikringssekskapene hvis dette skjer flere ganger på samme sted. Gode overvannsløsninger kan være aktuelt å se nærmere på
- **Flom .** I større elver – men også små uskyldige bekker kan bli frådende elver med store og ødeleggende vannmasser ved mer ekstremnedbør
- **Skred og ras.** Store deler av Larvik ligger under den marine grense. Mer nedbør., større nedbørmengder og nedbør på andre tider enn normalt kan øke faren for ras.
- **Havnivåstigning.** Prognosene som er laget er usikre, men mest sannsynlig vil det bli varmere og havet vil stige. Noe som vil føre til økt havnivå og større bølgepåvirkning. For Larvik er det beregnet at 100 års stormflo (i forhold til normalvannstand,N1954) vil bli på ca. 182 cm i 2050. For 2100 er det beregnet 230 cm

Forskning viser at det globale klimaet er i endring. Vi ser endringer allerede i dag, og forskning viser at klimaet vil endre seg enda mer i de neste 100 år, også selv om vi får redusert utslippene av klimagasser. I Norge forventes det at endringene vil gi varmere vær og mer nedbør de fleste steder. Det vil også bli mindre snø og mer regn og høyere frekvens av ekstremvær.

Konsekvenser av klimaendringer kan bli mange. Det kan koste dyrt å ikke forberede seg, spesielt der man snakker om langsiktige investeringer i blant annet infrastruktur og større bygg. Klimatilpasning er nødvendig både fordi klimaendringene kan føre til økt sårbarhet for kommunen og stort erstatningsansvar. Kommunene har en sentral rolle i arbeidet med klimatilpasning, og sitter med viktige virkemidler. De legger også rammene for næringslivet i kommunen, blant annet gjennom arealplanlegging.

I Norge er vi vant til å håndtere dramatiske naturhendelser. Vi har et stort sett robust samfunn med gode rutiner, beredskap og erfaringsgrunnlag. Vi kan ikke si med sikkerhet at hendelser som har skjedd skyldes klimaendringer. Men det er bred enighet blant klimaforskere om at slike hendelser vil bli vanligere i framtiden og at de vil kunne skje på steder som tidligere ikke har vært utsatt, på andre tider av året enn vi har vært vant til og de kan skje oftere. Da er det viktig at vi er forberedt, både på hendelser som kan skje brått, men også de på utfordringene som er knyttet til mer gradvise endringer. Kommunen har et ansvar for å ta hensyn til dette

Plan- og bygningsloven

Kravet om at kommunene skal ta hensyn til endringer i klimaet i sin planlegging, er tatt inn ny plan- og bygningslov:

§ 4-3 sier at kommunen skal gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) når den har planer for utbygging. Hensikten er å forebygge risiko og sårbarhet for skade og tap av liv, helse, miljø, viktig infrastruktur og materielle verdier. Klimaendringene er en del av dette risikobildet og må derfor inngå i ROS-analysen.

Ny Plan- og bygningslov gjelder primært for ny bebyggelse, men ny kunnskap, eventuell manglende kunnskap og/eller informasjon, kan endre forutsetningen for eksisterende bebyggelse og betyr at disse områdene må sees på, på en ny måte, f. eks. at det må vurderes nye tiltak inn i områdene, eks. sikring.

Dersom det er åpenbart at eksisterende områder ikke er tilstrekkelig vurdert, at det er kommet inn nye forhold, ny kunnskap osv, gjelder kartleggingskravet, det vil si krav om ROS-analyser, i loven. I DSBs veileder Samfunnssikkerhet i arealplanlegging anbefales det at eksisterende områder vurderes når det skal utarbeides oversiktsanalyse for arealforvaltning- og planlegging.

I den nye PBL §3-1, bokstav g står det at man skal "Ta klimahensyn gjennom løsninger for energiforsyning og transport". Klimatilpasning er ikke tatt inn her, men blir omtalt i merknadene til de enkelte bestemmelsene (Ot.prp nr.32 82007-2008)–Om lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (plandelen), kap. 6, bokstav g).

Her refereres det til at planlegging er et viktig virkemiddel for å ta hensyn til og motvirke klimaendringer. "Kommunene må sikre at innbyggerne blir ivaretatt ved ekstremværhendelser. Det skjer gjennom sårbarhetsanalyser og utvikling av beredskapsplaner, og nye arealplaner som sikrer at utsatte områder ikke blir tilrettelagt for utbygging. I tillegg må det tas hensyn til konsekvenser av

Helse –

nye parasitter og sykdommer, drikkevann. Parasitter gir økt helserisiko og kan bl.a gi effekter på drikkevann

Jordbruk

- mer nedbør, i noen områder mer tørke, nye sykdommer på korn, gjengroing av landskap. Vekstsesongen kan forlenges

Turisme

kortere snøsesong og muligheter til å forlenge sommer/høstsesong ?

Transport og samferdsel

- økte perioder med fryse-og tinesykluser – kan gi store kostnader på vedlikehold på infrastruktur

Bygg og anlegg

- økte råteskader på bygg – kommunen er ofte en stor eiendomsbesitter. Med varmere vær og mer nedbør, vil kostnadene til vedlikehold øke.

Natur, miljø og landskap –

biologisk mangfold, kjente dyrearter kan forsvinne, mens andre kan komme til.

På klimatilpasning.no er tatt inn en rekke eksempler på hendelser –og hvordan disse er håndtert i kommunene

Vi vet ikke sikkert hvordan klimabildet vil endre seg .Slik situasjonen er nå har utredningen pekt på at følgende forhold bør avklares:

- Lokalsamfunn trenger kunnskap om konsekvenser av klimaendringer på sitt nærmiljø og samfunn, næringer, infrastruktur, økosystemer
- Trenger verktøy for å vurdere sårbarhet og muligheter – nedskalerte scenarier av klima- og samfunnsutvikling
- Viktig å knytte klimatilpassningsarbeid opp mot etablerte prosesser som arealplanlegging
- Kommuner mangler kapasitet: både folk og penger
- En nasjonal tilpassningspolitikk er nødvendig for å gi tydelige signaler til lokalsamfunn

For å få til dette i kommunen har utvalget anbefalt følgende tiltak:

- styrke plankapasitet og plankompetanse slik at klimatilpassing blir integrert i arealplanlegging
- integrere klimahensyn i alt ROS-arbeid
- gjennomføre forskriftsfestet plikt til klimatilpassing av arealplanene
- ansvar for å kartlegge naturfare i egen kommune
- styrke byggesakstilsyn
- styrke ROS i.fm eksisterende bosetting

Larvik kommune må ha som mål å bygge samfunnet og infrastrukturen på en klimatilpasset måte, slik at samfunnet er forberedt på de klimaendringene som kan oppstå. Kommunen må

også ta inn over seg klimaendringer i forhold til utbygde områder men også se på eventuelle *positive* virkninger dette kan ha for jordbruk, turisme, livskvaliteter....

Rådmannen finner at utredningen gir et godt bilde på de utfordringene en står overfor. En har ikke særlige merknader til innholdet i NOU'en som synes faglig godt fundamentert.

Det blir viktig å avklare hvordan de utfordringene som kommunen står over skal implementeres i kommunens kommende planlegging og utredningsarbeid. Dette kan bl.a. gjøres i forbindelse med arbeidet med kommunens planstrategi som skal vedtas innen et år etter kommunevalget.

Vedlegg:

Dok.nr	Tittel på vedlegg
436014	horingsbrev_nou201010.pdf
441372	Klima_Norge_2100_fUR-M.pdf

Journalposter i arkivsaken - uttrykte vedlegg

Nr	T	Dok.dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	I	16.12.2010	Miljøverndepartement	Høring om NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring

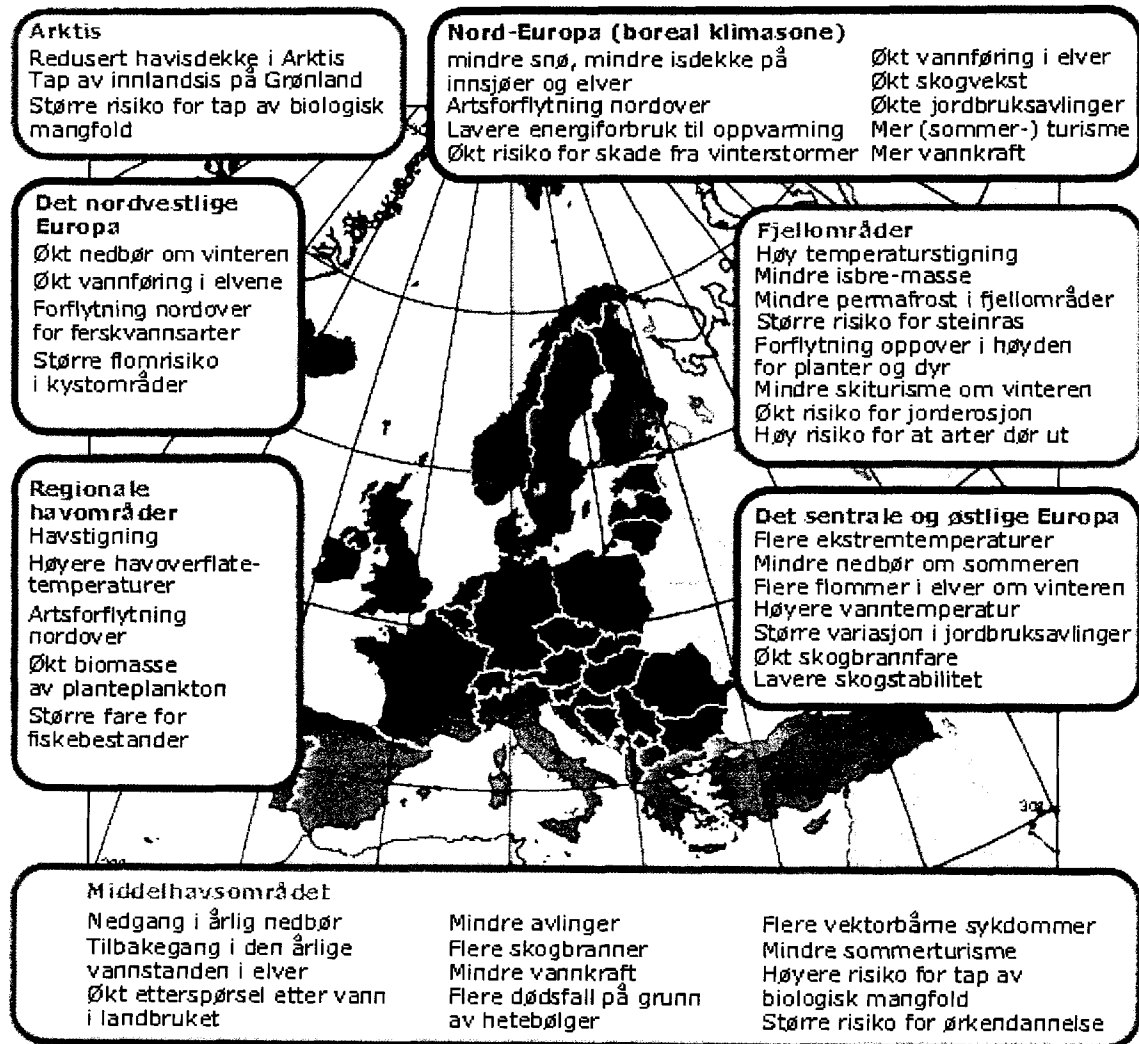
Rett utskrift bevitnes og sendes

- saksbehandler for oppfølging

Larvik, 28.03.2011
for rådmannen

Torill Åsheim

Kart 2.1 Sentrale fortidige og beregnede framtidige virkninger av klimaendringer for de viktigste biogeografiske områdene i Europa

Kilde: Det europeiske miljøbyrå, EEA, Joint Research Centre, JRC (EUs Felles forskningscenter), Verdens Helseorganisasjon, WHO (9).